

*ДГ „Лилия”, с. Манолско Конаре, общ. Марица, обл. Пловдив,
ул. 13-та №4, тел:0888541045, email: tania_cdgliliq@abv.bg*

**Програма за предоставяне на равни
възможности и за приобщаване на децата от
уязвими групи
ЗА УЧЕБНАТА 2022/2023 ГОДИНА**

**Приета с Решение на Педагогически съвет, проведен на
08.09.2022г, с Протокол № от 08.09.2022г.**

УВОД

Настоящата програма цели да начертае целите и задачите на работа с деца от ДГ “Лилия” и се актуализира в началото на всяка учебна година и при настъпили промени в нормативни актове, ако Педагогическият съвет прецени, че спецификата на възпитателно-образователния процес налага това. Всяко дете има право на достъп до образование независимо от етническия му произход, наличието на увреждане или икономическото положение на семейството му и това право е залегнало в Конвенцията на ООН за правата на детето. Процесът на приобщаване се състои в търсене на ресурсите на всяко дете за активното му участие в училищната общност.

Настоящата Програма за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на деца от уязвимите групи е разработена при съобразяване нормите на Закона за предучилищното и училищното образование и Наредбата за приобщаващото образование, определяща държавния образователен стандарт за приобщаващото образование и в съответствие с действащите стратегически и оперативни национални документи, в изпълнение на държавната политика за предоставяне на равни възможности на всички български граждани и за приобщаване на децата и учениците от уязвими групи.

Уязвими са онези лица и групи от хора, които търпят ограничения по отношение на участието им в социалния живот и ползването на социални права. Уязвимите групи не успяват да получат достъп или да се възползват от възможностите, които предлагат обществото и икономиката и стават жертва или попадат в ситуация на риск от маргинализиране и социално изключване. Необходима е целенасочена политика на интеграция и предоставяне на равни възможности на децата от етническите малцинства, деца със специални образователни потребности, деца с увреждания, деца с хронични заболявания, деца жертви на насилие както и деца на многодетни семейства. Това са така наречените уязвими групи деца

I. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА:

1. Пълноценна социализация на децата от уязвими групи.
2. Гарантиране на равен достъп до качествено образование за деца от уязвими групи
3. Утвърждаване на интеркултурното, гражданското и приобщаващото образование като неотменна част от процеса на модернизация в ДГ.
4. Откриване и развитие на уникалните заложи на децата от уязвими групи.

Задачи и дейности за изпълнението им

- Набиране и популяризиране на добър опит от заинтересованите страни по разработване и прилагане на политики и мерки в областта на образователната интеграция на децата от уязвими групи.
- Специализирана работа с родителите за по-голяма заинтересованост към образователно-възпитателния процес.
- Работа с родителските общности за преодоляване на негативни стереотипи и дискриминационни нагласи спрямо различните и уязвими деца.
- Осигуряване на разнообразни форми на допълнителна подкрепа за децата от уязвимите групи за по-голямо изравняване на стартовите им позиции при постъпване първи клас.

- Осигуряване при необходимост на допълнително обучение по български език за деца и ученици от етническите малцинства и уязвими групи.
- Осъществяване на извънкласна работа, занимания по интереси и на организиран отдих и спорт в мултикултурна образователна среда, съчетана с необходимостта на децата от уязвимите групи.
- Подкрепа на разнообразни съвместни изяви на деца от различни уязвими групи за съхраняване и развиване на общите и специфичните им таланти.
- Развиване и прилагане на механизми за стимулиране на педагогическите специалисти за повишаване на квалификацията и прилагане на успешни подходи за работа с деца от уязвими групи.
- Специална програма за интегриране на децата със специални образователни потребности

II. ДЕЙНОСТИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ:

Дейности за повишаване компетентностите на учителите за работа с деца от уязвими групи:

1. Осигуряване на допълнителна квалификация на педагогическите специалисти за работа в мултикултурна образователна среда.
2. Изграждане и функциониране на информационна система за проследяване на деца в риск.
3. Прилагане на разнообразни практики насочени към съхраняване и развитие на културната идентичност на децата от етническите малцинства.
4. Ранно идентифициране на деца от уязвими групи.
5. Ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения.

Дейности за интеграция на децата от уязвими групи в детската градина и за подобряване на училищната готовност:

1. Създаване на условия за успешна адаптация на децата от уязвимите групи и пълноценно включване в образователния процес.
2. Повишаване на степента на училищна готовност на децата от ромски произход за осигуряване на равен старт в училище.
3. Подобряване на здравния статус на децата от уязвими групи чрез

редовно наблюдение на здравното, физическото и психомоторното развитие.

4. Превенция на negliжирането, насилието и други рискове в ранна детска възраст. Осигуряване на подкрепа за деца, живеещи в неблагоприятна семейна, емоционална и културна среда.
5. Ранно оценяване на индивидуалните потребности на децата с цел да им се предложи и осигури адекватна помощ.
6. Преодоляване на затрудненията на децата с обучителни проблеми в подготовката за училище чрез осигуряване на специализирана помощ в обучението, общуването с връстниците, справянето с емоционални и други проблеми.
7. Подкрепа на разнообразни съвместни изяви на деца от различни етнически общности за съхраняване и развитие на общите и специфични традиции по регион.

Дейности за формиране и развитие на родителски умения и подкрепа към родителите:

1. Повишаване на родителския капацитет за отглеждане и възпитание на децата чрез предоставяне на възможности на родителите от уязвими групи за придобиване на познания, трениране на умения и създаване на нагласи за отговорно и зряло родителство.
2. Повишаване ролята на родителите като основен фактор в социалното, здравното и емоционално развитие на децата.
3. Мотивиране и активно включване на родителите в интеграционния процес, както и приемане идеята за ценността на образованието за бъдещето на децата им.
4. Преодоляване на негативните нагласи и стереотипите на останалите родители към малцинствените и уязвими групи чрез взаимно опознаване и приемане на различията.
5. Провеждане на информационни кампании и родителски срещи за родителите с цел разясняване на взаимните ползи от интегрираното обучение на децата от уязвими групи.
6. Ангажиране на родителите на деца от уязвими групи в училищни настоятелства и обществени съвети.

Анализ на образователната среда

Силни страни:

- образователната политика на детската градина е основана на равнопоставеност и в съответствие с индивидуалните образователни

потребности на всяко дете;

- извършвани са процедури по оценяване на деца с обучителни затруднения и проблеми в поведението, както и деца с определени дарби;

- извършва се обследване за социалния и етнически статус на семействата;

- нагласите в различните общности – деца, родители, учители;

- осъществявани дейности в областта на интеркултурното образование, умението за общуване с представители на различни етноси и съзателно изграждане на толерантност към различията.

Слаби страни:

- няма възможност за отделяне на достатъчно време за индивидуална работа с деца с обучителни трудности и проблеми в поведението;

- осъществяване на допълнителни дейности в областта на интеркултурното образование.

Целева група:

1. Обща подкрепа – всички деца в детската градина.

2. Допълнителна подкрепа – деца на възраст от 3 години до постъпването им в училище, които принадлежат към следните групи:

- деца със СОП;

- деца в риск;

- деца с изявени дарби;

- деца с хронични заболявания, ако това оказва влияние на личностното им развитие.

Процедури:

1. Общата подкрепа за личностно развитие, която се осъществява за всяко дете включва:

- 1.1. екипна работа между учителите и другите едагогически специалисти;

- 1.2. занимания по интереси;

- 1.3. грижа за здравето;

- 1.4. ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения;

- 1.5. дейности за превенция на насилието и преодоляване на проблемно поведение.

Дейностите по определянето на обща и допълнителна подкрепа се организират и осъществяват от координатор, ръководител на Екипа за

превенция, учителите по групи.

Ранно оценяване на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата се извършва от обучени педагогически специалисти в детската градина на децата от 3 до 3.6 години при постъпване за пръв път в детската градина.

Оценяването се извършва чрез скрининг за определяне на риск от възникване на обучителни затруднения и се провежда индивидуално за всяко дете, с писмено съгласие на родителя, след информирането му за начина на провеждане.

След провеждане на оценяването родителят се запознава с резултатите от него и в зависимост от това се определя за всяко дете дейности от общата и/или от допълнителната подкрепа за личностно развитие.

Като критерии за обучителни затруднения се вземат и резултатите от входящата и изходяща диагностика на децата от втора, трета и четвърта възрастова група.

Учителите на групите, при необходимост изготвят писмено становище, въз основа на което Директорът със заповед сформира Екип за подкрепа на личностно развитие /ЕПЛР/.

ЕПЛР извършва оценка на потребностите дава становище има или не нужда от подкрепа. Директорът по предложение на координатора на ЕПЛР издава заповед за определяне на децата и на условията за провеждане на дейностите. Родителите се информират за заповедта не по-късно от 7 дни преди началото на осъществяване на дейностите.

За превенция на обучителните затруднения на деца, които не владеят добре български език се осъществява обучение по ОН „Български език” в педагогически ситуации над минималния седмичен брой.

За резултатите от напредъка на детето учителите изготвят доклад в електронен или хартиен вид до директора в края на учебната година. Материалите, становищата и докладът са част от детското портфолио.

2.Допълнителна подкрепа за личностно развитие. Предоставя се въз основа на извършена оценка на индивидуалните потребности.

При условие, че има необходимост и родителят дава съгласие за допълнителна подкрепа се попълва писмено завление до директора и се предствят медицински документи.

Директорът със заповед назначава екип за всяко конкретно дете. ЕПЛР на индивидуалните потребности на детето извършва оценката. Всеки специалист изразява становище, което се протоколира и след това се попълва Карта по образец. Въз основа на тази оценка учителят на детето преценява съществува ли необходимост от редуциране на учебното съдържание по съответното образователно направление. В този случай се

изготвя индивидуална учебна програма за всяко дете.

Промени по съдържанието на индивидуалните Програми и План за подкрепа могат да се правят по всяко време през учебната година като ЕПЛР заседава извънредно. Родителят присъства на всяко заседание и изразява мнение по взетите решения.

ЕПЛР изготвя доклад до директора на детската градина, съдържащ оценка на развитието на детето, на постигнатите цели и резултатите от обучението, на използваните специални педагогически средства и методи на работа, на изпълнението на плана за подкрепа.

III. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ПО ПРОГРАМАТА

Дейности	Форми и време на изпълнение	Участници/отговорник	Забележка
Определяне на координатор на екипите за подкрепа на личностното развитие на децата	В началото на учебната година	Директор	Специалист с компетентности и опит в областта на приобщаващото образование
Скрининг за ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителни трудности	В началото на учебната година с децата от I ва група и целогодишно с новопостъпили деца.	Учители по групи	Оценяването се извършва от обучени за целта педагогически кадри
Запознаване на родителите с резултатите от ранното оценяване	Разговори след провеждане на скрининга	Учители по групи	Съвместно с родителя се определят за всяко дете дейности от общата и/или от допълнителната подкрепа за личностно

			развитие.
Провеждане на диагностични процедури по образователни направления	В началото и края на учебната година	Учители по групи	
Обсъждане на резултатите и определяне на деца с обучителни затруднения, включително на невладеещи добре български език.	След проведени диагностични и процедури	Учители по групи	Общата подкрепа се обсъжда задно с родителите. За децата невладеещи добре български език се провеждат допълнителни педагогически ситуации
Идентифициране на децата с необходимост от допълнителна подкрепа на личностното развитие и предложение до Директора за сформирание на екип за подкрепа на всяко дете.	обсъждане	координатор	Родителите дават писмено съгласие и представят необходимите документи.
Създаване на екип за превенция със заповед на Директора с цел установяване на причините, обсъждане и предлагане на мерки за осигуряване на	След установяване на причините, които водят до риск от отпадане	Директор/ екип за превенция	Взаимодействие с: -Родителите, с цел мотивиране за съвместна работа по преодоляване на причините, водещи до риск

обща и допълнителна подкрепа на деца с риск от отпадане , с цел превенция на отпадането, взаимодействие с родителите им.			от отпадане. - Институциите – за осигуряване на социална или друга подкрепа.
Извършване оценка на потребностите на отделни деца от допълнителна подкрепа	Заседания на екипите	Директор/ координатор	Заседанията се извършват отделно за всяко дете в писъствие на родител.
Информирание на РЦППО и изготвяне на заповеди за определяне на допълнителна подкрепа.	Писмена кореспонденция	Директор	Изпраща се копие на протокола с оценката, картата и решението на ЕПЛР за всеки нов случай до РЦППО в 7-дневен срок от оценката.
Процедура по осигуряване на ресурсно подпомагане.	В началото на учебната година и за всеки отделен нов случай.	директор	В определените в Наредбата за приобщаващо образование срокове.
Изготвяне на обучителни програми и индивидуални планове за подкрепа.	След извършване на оценката.	учители	Редуцирането на образователното съдържание се равни в зависимост от становището на ЕПЛР.
Създаване на	Началото на	Директор и	Родителите са

условия за достъп на децата до медицинско обслужване.	учебната година	медицински специалист	задължени да предоставят задължителната медицинска информация.
Организиране на дейности, свързани със здравното образование на децата.	Съгласно Годишния план на дейността	Учители по групи и медицински специалист	Включване на родители в съвместни дейности с децата.
Провеждане на дейности по превенция на насилието и недопускане на тормоз.	Съгласно Годишния план на дейността	Учители по групи	За целта се използват и педагогическите ситуации от различните образователни направления.
Актуализиране на Механизма за тормоз и превенция на насилието: Правила за превенция на тормоза и насилието; План за превенция и интервенция на тормоза и насилието.	В началото на учебната година	директор	
Обособяване на помещения и кътове за игра и индивидуална работа и почивка, за срещи и консултации с родители.	целогодишно	директор	
Взаимодействие и обмен на информация с всички заинтересовани страни при	Срокове по чл. 6 от ПМС , номер 100/2008 г., изм. И доп.	Директор	Регулярен обмен на информация с ангажираните институции и координиране на

<p>осъществяване на дейностите за обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на децата задължителна предучилищна възраст.</p>	<p>С ПМС 259/2019 г. за създаване и функциониране на Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна възраст.</p>		<p>СЪВМЕСТНИ действия.</p>
--	--	--	----------------------------